

Asia: VN/22230/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kaivosmineraaliveroa koskevasta lainsäädännöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Verohallinnolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi kaivosmineraaliveroa koskevasta lainsäädännöstä. Verohallinto esittää lausuntonaan seuraavaa.

Verohallinto pitää ehdotetun kaivosmineraaliveron aikataulua, voimaantulo olisi 1.1.2024, erityisen kannatettavana. Ehdotettu aikataulu mahdollistaa uuden veronlajin vaatimat viranomaistoimet järjestelmämuutoksineen toimeenpanoa vaarantamatta. Verohallinto pyytää kiinnittämään huomiota, että ehdotettu kaivosmineraalivero mineraalien arvoon perustuvine verotusarvoineen ei olisi niin sanottu perinteinen valmistevero. Kun valmisteverotukseen tuotaisiin muita kuin perinteisiä tavaraverotuksen piirteitä, monimutkaistaisi se valmisteverotuksen kokonaisuutta verrattuna aiempaan ja vaatisi uudenlaista osaamista. Uuden verolajin toimeenpanolle tulisi siten varata riittävästi aikaa, kuten ehdotettu, koska järjestelmämuutoksen lisäksi asiakas- ja virkailijaohjeistuksen laatiminen vaatii Verohallinnolta paljon ennakkollista hallinnollista työtä, jotta Verohallinto voisi ohjeistaa verovelvollisia ilmoittamaan ja maksamaan verot oikeamääräisinä.

Säännöskohtaiset huomiot

3 § Veron määräytyminen

Pykälässä säädettäisiin veron määräytymisen ajankohdasta. Pykäläluonnoksen mukaan kaivosmineraalien vero määräytyisi sen ajankohdan perusteella, jolloin kaivosmineraali toimitetaan rikastettavaksi. Perustelutekstin mukaan rikastukseen toimittamisella tarkoitettaisiin syöttöä rikastamoon, ei rikastuksen jälkeistä ajankohtaa. Tämän perusteella verovelvollisuus syntyisi juuri sillä hetkellä, kun toimenpiteet mineraalien poistamiseksi malmista olisi aloitettu rikastamossa.

Rikastamolle toimitettua malmia voitaisiin varastoida mahdollisesti pitkiäkin aikoja rikastamon alueella ilman, että veron suorittamisvelvollisuus syntyisi, kunhan malmia ei syötetä rikastamoon ja mineraalien poistamista malmista aloiteta. Verohallinto ehdottaa säännöstä selvennettäväksi, mitä tarkoitetaan rikastamoon syöttämisen hetkellä. Erityisesti sellaisessa käytännön tilanteessa, jossa kaivosyhtiö ja rikastamo ovat toisistaan erillisiä yhtiöitä, voisiko ehdotettu muotoilu johtaa epäselvyyteen kaivosyhtiön suoritettavan veron määräytymisen ajankohdan suhteen. Esityksessä ei ole ehdotettu kaivosmineraaliverovelvollisen kirjanpidolle erityisiä edellytyksiä tai vaatimuksia. Verohallinto ehdottaa harkittavaksi tulisiko kaivosyhtiölle ja/tai rikastamolle säätää velvollisuus pitää kirjanpitoa rikastamisen ja/tai louhinnan ajankohdista ja määristä.

4 § Verotusarvot

Kyseisessä pykälässä säädetään verotusarvon määräytymisestä niille kaivosmineraaleille, joiden vero perustuisi määrän lisäksi kaivosmineraalin sisältämän metallin arvoon. Pykälän mukaan, jos markkinahintatietoa tai vastaavaa muuta julkista tietoa ei olisi, verotusarvo määritettäisiin vastaavan tuotteen markkinahintatietojen tai vastaavien muiden julkisten hintatietojen perusteella. Perustelutekstin mukaan, jos hintatietoa ei olisi saatavilla arvo voitaisiin johtaa ”kyseistä metallia sisältävän tuotteen” hintatiedosta, luonnoksessa ei kuitenkaan täsmennetä mitä kyseistä metallia sisältävällä tuotteella tarkoitetaan. Verohallinto ehdottaa tarkennettavaksi, tulisiko esimerkiksi metallin pitoisuudelle olla jokin vaatimus. Verohallinnon näkemyksen mukaan esitys jättää avoimeksi sen, mihin tietoon perustuen Verohallinto näissä tilanteissa määrittäisi kyseisen mineraalin verotusarvon. Verotusarvojen määräytymisen läpinäkyvyys tulisi varmistaa, ja siten veron määrän ennakoitavuus mahdollistuisi verovelvollisille. Verohallinnon käsityksen mukaan verotusarvon määräytymisestä tulisi säätää täsmällisesti ja tarkkarajaisesti joko kaivosmineraaliverolaissa tai asetuksessa, mihin tietoihin verotusarvot perustuvat ja mistä nämä tiedot ovat saatavilla.

Ehdotuksessa ei ole tarkennettu verotusarvoon käytettävää yksikköä. Verohallinto ehdottaa tarkennettavaksi, mikä on verotusarvossa käytettävä yksikkö.

7 § Rekisteröitymisvelvollisuus

Pykälässä säädetään, että lain 2 §:ssä tarkoitetun verovelvollisen olisi rekisteröidyttävä Verohallinnolle. Esityksen mukaan Verohallinto määräisi verovelvolliselle oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n mukaisesti enintään 5 000 euron laiminlyöntimaksun, jos verovelvollinen ei Verohallinnon kehotuksesta huolimatta täyttäisi rekisteröitymisvelvollisuuttaan. Verohallinto ehdottaa, että hallituksen esityksen perusteluita täsmennettäisiin siten, että laiminlyöntimaksun määräämisen lisäksi verovelvollinen lisittäisiin rekisteriin viranomaisaloitteisesti. Ehdotettu täsmennys vastaisi valmisteverotuslain rekisteröitymismenettelyä.

9 § Tilittäminen veron saajille

Pykälässä säädetään veron tilittämisestä veronsaajille. Pykälän 1 momentin mukaan, jos kaivos sijoittuu useamman kuin yhden kunnan alueelle, jaetaan osuus suhteessa kuntien osuuteen kaivosalueen pinta-alasta. Verohallinto ehdottaa selvennettäväksi, mitä pinta-alalla tarkoitetaan ja mistä tieto olisi saatavissa, mikä olisi pinta-alan yksikkö sekä mitä pinta-alaan laskettaisiin kuuluvaksi.

Muita huomioita

Ehdotetun kaivosmineraaliveron toimeenpanon kannalta yhteistyö Verohallinnon ja kaivosviranomaisen eli Turvallisuus- ja kemikaaliviraston välillä on uusi viranomaisyhteistyön muoto. Viranomaisyhteistyötä käynnistettäessä on sovittava yhteistyöstä käytännössä ja mahdollisista tietojenvaihtotarpeista. Verohallinto ehdottaa viranomaisyhteistyön huomioimista hallituksen esityksen perusteluissa.

Kaleva Anne
Verohallinto